

หลักพุทธธรรมกับความเชื่อในการบริจาคทาน
ของพุทธศาสนิกชนในประเทศไทย
Buddhist Principles and Buddhist alms donation
beliefs in Thailand

รณฤทธิ์ มณีสงฆ์

Ronarit Maneesong

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus

อรชร มณีสงฆ์

Orachorn Maneesong

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiangmai University

Corresponding Author, E-mail: mronarit@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. หลักพุทธธรรมกับความเชื่อในการบริจาคทานของพุทธศาสนิกชนในประเทศไทย 2. สาเหตุที่พุทธศาสนิกชนในประเทศไทยมีความเชื่อในการบริจาคทาน และผลของการบริจาคทานทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ 3. เสนอแนวความคิดตามหลักพุทธธรรมเพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริจาคทาน ผู้รับบริจาคทาน รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในการควบคุมดูแลการบริจาคทาน

ตามหลักพุทธธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ได้ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการให้ทาน ที่สร้างบารมี และส่งผลดีแก่พุทธศาสนิกชน พุทธธรรมที่พระพุทธองค์ทรงสอนว่าทานเป็นเครื่องปรุงแต่งจิต เป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจหมดจากกิเลส ด้วยอำนาจของสมณะและวิปัสสนา จนได้ฌาน และบรรลุปรินิพพานในพรหมโลก ทานชนิดนี้เป็นทานที่มีผลมาก และมีอานิสงส์มาก พุทธศาสนิกชนจึงมีความเชื่อในการบริจาคทาน แต่ควรบริจาคทานตามสมควร ไม่เกินตัว พิจารณาความน่าเชื่อถือขององค์กรที่รับบริจาค เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ไม่หลงไปกับอานิสงส์จากการบริจาค บางครั้งผู้รับทานจะมีการบริหารเงินบริจาคไม่โปร่งใส นำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ หรือนำเงินวัดไปใช้ส่วนตัว การฉ้อฉล ทุจริต ใช้ให้เป็น

ประโยชน์ส่วนตัว หรือกับผู้อื่น ทำให้เกิดวิกฤตศรัทธาแก่พระพุทธศาสนาได้ วิกฤตศรัทธานี้ อาจทำให้พระพุทธศาสนาเสื่อมลง และทำให้พุทธบริษัททั้งสี่สลายไปในที่สุด

ผู้บริจาค และผู้รับบริจาคควรมีอิทธิบาท 4 ในการบริจาค และรับบริจาค ควรมีหน่วยงาน และองค์กรเข้ามากำกับตรวจสอบ ติดตามการรับบริจาค และนำผลของการบริจาค ไปใช้ให้เข้มงวดมากกว่าที่เป็นอยู่เพื่อความโปร่งใสในกระบวนการบริจาค

คำสำคัญ : หลักพุทธธรรม, บริจาคทาน, ทุจจริต, น้อฉล

Abstract

The purpose of this article is 1. To explore the principles of Buddhist Dhamma and the significance of alms donations in Thailand. 2. To understand why Thai Buddhists hold strong beliefs in almsgiving and examines the positive and negative effects associated with this practice. 3. Aims to provide Buddhist concepts as a guide for alms donors, as well as for the recipients and those involved in supervising charitable donations.

This academic article contains to examine the act of giving alms which has been an integral part of Buddhist teachings for over 2,500 years. According to the Buddha's teachings, there are numerous benefits associated with almsgiving that bring prestige and benefit to Buddhists. Buddhists believe that by practicing the Dhamma taught by the Buddha, one can refine the mind and transcend desires through practices like Samatha and Vipassana meditation, ultimately leading to the attainment of Pririvana in the Brahma world. Such a refined way of donation almsgiving is considered merit results and brings many advantages. Therefore, Buddhists are encouraged to donate alms appropriately, keeping their body nourished without becoming overly attached to desires.

The recipients may mishandle the administration of donations, lacking transparency and misusing temple funds for personal gain or engaging in fraudulent practices. These occurrences can create a crisis of

faith in Buddhism, potentially leading to a decline in the religion and the disintegration of Buddhist communities.

In addition to the responsibility of the donor in making informed judgments when donating. Both donors and recipients must use Iddhipada 4 to consider for these. There is a need for agencies and organizations to monitor and oversee the donation process, should implement thorough and rigorous measures to ensure transparency in accepting and utilizing donations.

Keywords : Buddhist principles, donation almsgiving, fraud

บทนำ

การบริจาคตาน มีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ความเชื่อในการบริจาคตานมาจากหลักฐานหลักธรรมของศาสนาพุทธไม่ว่าจะเป็นทศบารมี หรือบารมีทางพุทธศาสนาที่เรียกว่าการบำเพ็ญบารมีสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีตั้งหลักฐานปรากฏชัดเจนในหนังสือเตภูมิกถา (วิญญู กิณะเสน, 2559 : 65) ได้กล่าวถึงผลของการบำเพ็ญบารมีต่าง ๆ ของพระพุทธเจ้าที่บังเกิดเป็นพระโพธิสัตว์ในอดีตชาติในพระชาติที่เป็นพระเวสสันดร และพระพุทธองค์ได้รับอานิสงส์อันยิ่งใหญ่จากการบริจาคตานนั้น ความเชื่อของคนไทยผูกโยงมาตั้งแต่กรุงสุโขทัย มีการกล่าวถึงว่าพระเจ้าจักรพรรดิทรงสอนกษัตริย์ทั้งหลายตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรมคือธรรมที่สำคัญคือทานและการบริจาคตาน (วิญญู กิณะเสน, 2559: 65) ต่อเนื่องมาถึงกรุงศรีอยุธยาชาวพุทธรู้จักคุ้นเคยกับการเทศน์มหาชาติ “ประเพณีเทศน์มหาชาติ” เป็นสิ่งที่นิยมถือประเพณีปฏิบัติสืบกันมาจนเป็นจารีตประเพณีในลักษณะการแสดงธรรมสั่งสอนในทางศาสนา มีการเทศน์เรื่องมหาเวสสันดรชาดกซึ่งเน้นการสอนเรื่องทาน การบริจาคตาน และอานิสงส์ของการให้ทาน (ประสงค์ ราชณสุข, 2559 : 137)

ทาน ตามศัพท์แปลว่า การให้ ได้แก่ ยกมอบให้แก่ผู้อื่น ให้ของที่ควรให้เพื่อประโยชน์แก่เขา สละให้ป็นสิ่งของของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น สิ่งที่ได้แก่ทรัพย์สิ่งของที่มอบให้หรือแจกออกไป (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2561 : ออนไลน์) ในบุญกิริยาวัตถุ ทานเป็นข้อแรกของสิ่งที่เป็นที่ตั้งแห่งการทำบุญ 3 อย่าง ได้แก่ ทาน ศีล และภาวนา ส่วนในพระไตรปิฎกนอกจากอัมมจักกัปปวัตตนสูตรซึ่งเป็นพระสูตรแรก และอนัต

ดลัคนาสู่ตร ซึ่งเป็นพระสูตรที่สองที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงโปรดพระปัญจวัคคีย์แล้ว พระธรรมเทศนาถันท์ที่ 3 คือ อนุพุทพิกถาที่ทรงแสดงพระธรรมไปโดยลำดับเพื่อพอกอธยาศัยของสัตว์ให้หมดจดเป็นขั้น ๆ จากง่ายไปหายาก เพื่อเตรียมจิตของผู้ฟังให้พร้อมที่จะรับฟัง อริยสัจ อนุพุทพิกถา มี 5 ข้อ คือ ทาน ศีล สวรรค์ โทษของกาม และอานิสงส์ของการออกจากกาม จะเห็นได้ว่าข้อแรกเริ่มจากทานก่อน อันแสดงให้เห็นความสำคัญของทานว่าเป็นเบื้องต้นของการทำบุญทั้งปวง จึงมีชื่อเรียกว่าบุญกิริยาวัตถุ ชาวไทยที่เป็นพุทธศาสนิกชนปกติชอบทำบุญให้ทาน เพราะโดยอธยาศัยใจคือเป็นผู้เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ประกอบกับได้รับการอบรมในหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เห็นได้ชัดคือการบำเพ็ญทานบารมี ซึ่งเป็นข้อแรกของทศบารมีของผู้บำเพ็ญพุทธการกธรรมเพื่อตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ดังตัวอย่างของพระเวสสันดรในพระสุตตันตปิฎก มีพระสูตรที่พระพุทธเจ้าตรัสแสดงเรื่องทานโดยตรงถึง 9 พระสูตร เช่น ทานสูตรว่าด้วยการให้ทาน และทานานิสงส์สูตร ว่าด้วยอานิสงส์การให้ทาน (ปราณีต ก้องสมุท, 2545 : ออนไลน์)

จนถึงปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรมากกว่าร้อยละ 80 ที่นับถือศาสนาพุทธ พุทธศาสนิกชนไทย ส่วนใหญ่ มีความเชื่อว่า การบริจาคทานจะทำให้เกิดอานิสงส์ที่ยิ่งใหญ่ แต่ในความจริงเชิงประจักษ์การให้ทานหรือการบริจาคทานนั้นอาจทำให้เกิดผลทั้งในด้านบวกและด้านลบได้ ในด้านบวกได้อานิสงส์ที่ยิ่งใหญ่ จิตใจผ่องใสเป็นสุขคาดหวังในลาภยศสรรเสริญ แต่ในด้านลบหากผู้รับบริจาคบิดเบือนทรัพย์สินที่รับบริจาค ใช้จ่ายอันนี้เป็นทางทำมาหากินจากผู้ใจบุญทำให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อพุทธศาสนิกชน และเป็นผลเสียอย่างใหญ่หลวงต่อพระพุทธศาสนาได้เช่นกัน

เนื้อเรื่อง

ทาน หมายถึง การบำเพ็ญบุญเพื่อสั่งสมบารมีให้มากขึ้น และเพื่อเป็นการกำจัดความตระหนี่ ซึ่งเป็นมลทินของจิตใจ ในหมวดธรรมบุญกิริยาวัตถุ 3 (ปราณีต ก้องสมุท, 2545 : ออนไลน์)

องค์ประกอบหลักของทานมี 3 ส่วนคือ ผู้ให้ทาน ผู้รับทาน และวัตถุทาน หรือเรียกว่า หนึ่งทายกคือผู้ให้ทาน สองปฏิคาหกคือผู้รับทาน สามไทยธรรมคือวัตถุที่ให้ทาน ลักษณะของทานมี 3 ประการได้แก่

อามิสทาน คำว่าอามิสหมายถึงสิ่งของ หมายถึงปัจจัย 4 อันได้แก่ อาหารเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค

ธรรมทาน หมายถึง ความรู้ การให้ความรู้เป็นทาน จะเป็นความรู้ทางโลกก็ดี ทางธรรมก็ดีจัดอยู่ใน ประเภทธรรมทานทั้งสิ้น

อภัยทาน หมายถึง การให้อภัยในการกระทำความผิดต่อผู้อื่นที่มีการให้เป็นสอง นัยยะสำคัญ คือ ในทางพุทธศาสนาคือการให้ด้วยกุศลจิต อีกนัยยะ เป็นการแสดงออกทาง สังคมเป็นมารยาท

นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึง ทศพิทธราชธรรม 10 หมายถึง คุณธรรมของพระ มหากษัตริย์ 10 ประการ ซึ่งพระมหากษัตริย์ไทย ยังต้องยึดถือหลักปฏิบัติ ดังนี้ ทานคือ การให้ การตั้งสังวรรักษากายวาจาให้สะอาดปราศจากโทษ ปาณาติกาการบริจาคนิสสละ อาช ขวะความซื่อตรง มัททวะความอ่อนโยน ตบะการจัดความเกลียดคร้านและความชั่ว อักโกธะ การไม่โกรธ อวิหิงสการไม่เบียดเบียนผู้อื่นตลอดถึงสัตว์ให้ได้ทุกขียาก ชันติความอดทนต่อ สิ่งควรอดทนเป็นเบื้องต้น อวิโรธนะการปฏิบัติไม่ให้ผิดจากการที่ถูกที่ตรงและดำรงอาการ คงที่ไม่ให้วิการด้วยอำนาจยินดียินร้าย ทั้งหมดเป็นกุศลส่วนชอบ 10 ประการ (สยามบรม ราชกุมารี, 2534 : 134 - 137)

ทาน ในทศพิทธราชธรรม จำแนกทานออกได้สองประการ ได้แก่ วัตถุทานคือการ ให้พัสดุสิ่งของ และธรรมทานคือการให้ธรรมคือชี้แจงแสดงโอวาทหรือคำสั่งสอนคำแนะนำ ข้อที่น่าสังเกตคือทานในบารมี เน้นหนักในด้านวัตถุทาน ชันต์ทำให้สิ่งของนอกกาย ชันกลาง ให้ให้อภัย ส่วนชั้นสูงสุดคือให้ชีวิต ลักษณะของทานทั้งสองแนวนี้นี้จะบ่งให้เห็นข้อแตกต่าง ระหว่างผู้ที่จะปฏิบัติธรรมทั้งสองหมวด (สยามบรมราชกุมารี, 2534: 134 - 137) พระพุทธ องค์ทรงแสดงอานิสงส์ของทานไว้ 5 อย่าง คือ 1) ผู้ให้ทาน ย่อมเป็นที่รักที่ชบใจของชน หมุ่มมาก 2) สัปบุรุษ ผู้สงบ มีพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และสาวกของพระพุทธเจ้า ย่อมคบหาผู้ให้ทาน 3) กิตติศัพท์อันงามของผู้ให้ทาน ย่อมขจรขจายไปทั่ว 4) ผู้ให้ทาน ย่อม ไม่เห็นห่างจากธรรมของคฤหัสถ์ คือมีศีล 5) ผู้ให้ทาน เมื่อตายไปแล้ว ย่อมเข้าถึง สุคติโลกสวรรค์ ควรอย่างยิ่งที่เราจะสะสมบุญ มีทานเป็นต้น ให้งอกงามเพิ่มพูนขึ้นในจิตใจ ของเรา (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 22 ข้อ 35 : 56) เพราะว่าเมื่อไรที่จิตใจของเราเต็ม เปี่ยมไปด้วยบุญ เมื่อนั้นกิเลสจะไม่มีหลงเหลืออยู่ในจิตใจของเราเลย (ปราณีต ก้องสมุทร, 2545: ออนไลน์)

ในทานสูตร พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถึงเหตุปัจจัยที่ทำให้ทานที่ให้แล้ว มีผลมาก แต่ไม่มีอานิสงส์มาก และเหตุปัจจัยที่ทำให้ทานที่ให้แล้วมีผลมาก และมีอานิสงส์มาก ไว้ 7 ประการ ดังต่อไปนี้

1. บุคคลบางคนให้ทานด้วยความหวังว่าเมื่อตายไปแล้วจักได้เสวยผลของทานนี้เมื่อตายไปได้เกิดในเทวโลกชั้นจาตุมหาราชิกาแล้วกลับมาเกิดในโลกนี้อีก ทานอย่างนี้มีผลมากแต่ไม่มีอานิสงส์มาก
2. บุคคลบางคนไม่ได้ให้ทานเพราะหวังผลของทาน แต่ให้ทานเพราะรู้ว่าทานเป็นของดีเป็นบุญเป็นกุศล จึงให้เมื่อตายไปได้เกิดในเทวโลกชั้นดาวดึงส์หมดความเป็นใหญ่ในเทวโลกแล้วก็กลับมาเกิดในโลกนี้อีก ทานอย่างนี้มีผลมากแต่ไม่มีอานิสงส์มาก
3. บุคคลบางคน ให้ทานเพราะละอายใจที่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย บรรพบุรุษเคยทำมา ถ้าไม่ทำก็ไม่สมควร ครั้นตายลงได้เกิดในเทวโลกชั้นยามาแล้วก็กลับมาเกิดในโลกนี้อีก ทานอย่างนี้มีผลมากแต่ไม่มีอานิสงส์มาก
4. บุคคลบางคนให้ทานเพราะเห็นสมณพราหมณ์เหล่านั้นหุงหากินไม่ได้ ครั้นตายลงได้เกิดในเทวโลกชั้นดุสิตแล้วก็กลับมาเกิดในโลกนี้อีก ทานอย่างนี้มีผลมากแต่ไม่มีอานิสงส์มาก
5. บุคคลบางคนให้ทานเพราะต้องการจำแนกแจกทานเหมือนกับฤษีทั้งหลายในปางก่อนได้กระทำทานมาแล้วตายไปได้เกิดในเทวโลกชั้นนิมมานรดีแล้วกลับมาเกิดในโลกนี้อีก ทานอย่างนี้มีผลมาก แต่ไม่มีอานิสงส์มาก
6. บุคคลบางคนให้ทานเพราะคิดว่าเมื่อให้แล้วจิตจะเลื่อมใสใสมั่นจึงให้ ครั้นตายไปย่อมเกิดในเทวโลกชั้นปรนิมมิตวสวัตดีแล้วก็กลับมาเกิดในโลกนี้อีก ทานอย่างนี้มีผลมากแต่ไม่มีอานิสงส์มาก
7. บุคคลบางคนในโลกนี้ไม่ได้ให้ทานเพราะเหตุที่กล่าวแล้วทั้ง 6 อย่างข้างต้นนั้นแต่ให้ทานเป็นเครื่องปรุงแต่งจิตคือให้ทานนั้นเป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจหมดจดจากกิเลสด้วยอำนาจของสมณะ และวิปัสสนา จนได้ฌานและบรรลุนิพพานได้ฌาน และบรรลุนิพพานเป็นพระอนาคามีบุคคล ตายแล้วได้ไปเกิดในพรหมโลก เขาสิ้นกรรม สิ้นฤทธิ์ สิ้นยศ หมดความเป็นใหญ่ในพรหมโลกแล้วไม่ต้องกลับมาเกิดในโลกนี้อีกคือปรินิพพานในพรหมโลกนั่นเอง ทานชนิดนี้เป็นทานที่มีผลมากและมีอานิสงส์มาก (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 23 ข้อ 49 : 90 - 92)

สรุปรวมความว่า ทานชนิดใดก็ตามเป็นปัจจัยให้ต้องเกิดอีกทานชนิดนั้นแม้มีผลมากได้เกิดที่ดีมีความสุขอันเป็นทิพย์แต่ทานนั้นก็ไม่มีอานิสงส์มากเพราะไม่สามารถจะทำให้หมดจดจากกิเลสได้ ทานที่เมื่อหมดความเป็นใหญ่ในพรหมโลกแล้วไม่ต้องกลับมาเกิดในโลกนี้อีกคือปรินิพพานในพรหมโลกนั่นเองทานชนิดนี้เป็นทานที่มีผลมากและมีอานิสงส์มาก

(ปราณีต ก้องสมุทร, 2545 : ออนไลน์)

เมื่อพุทธศาสนิกชนมีความเชื่อเช่นนี้ ทานที่บริจาคในรูปแบบต่างๆ จึงมีมูลค่ามหาศาล ก่อให้เกิดความ โลก ความหลง มัวเมา และตามมาซึ่งความอยากได้ อยากมี และไขว่คว้าสิ่งเหล่านั้นมาเป็นของตัวเองในฝั่งของผู้รับทาน จึงเกิดคำว่า ทุจริต

การทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาเรื้อรังที่นานาชาติ รวมถึงในประเทศไทยเอง พบว่าปัญหานี้ก็ยังคงเกิดขึ้นทุกแห่งไม่เว้นแม้แต่ในวัด ตัวอย่างเชิงประจักษ์ของการทุจริตในวัดซึ่งเกิดเนื่องๆในสังคมไทยและคติสะท้อนวิกฤตศรัทธาชาวไทย เช่น

1) คดีวัดพระธรรมกาย ย้อนไปเมื่อปี 2541 พระอดีตักดิ์ วิริสโก อดีตพระลูกวัดพระธรรมกาย ได้กล่าวหา”พระเทพญาณมหามุณีหรือพระธัมมชโย”เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกายว่าย้ายยกยอกเงินและที่ดินของญาติโยมที่บริจาคให้กับวัด อีกทั้งยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับความเป็นพระมหาเถรสมาคม (มส.) จึงมอบหมายให้ พระพรหมโมลี เจ้าอาวาสวัดยานนาวา ซึ่งเป็นเจ้าคณะภาค 1 (ในสมัยนั้น) ตรวจสอบ ได้ข้อสรุปว่าเรื่องดังกล่าวเป็นจริงตามที่ถูกกล่าวหา ทำให้ มส. มีมติให้ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของเจ้าคณะภาค 1 คือ ให้ปรับปรุงคำสอนของวัดพระธรรมกาย ว่านิพพานเป็นอนัตตา ไม่ใช่อัตตา และยุติการเรียกรับเงินนอกวัด รวมถึงพระลิขิตของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้มีให้คืนที่ดินและทรัพย์สินขณะเป็นพระให้วัดพระธรรมกาย กรมการศาสนาจึงได้เข้าแจ้งความต่อกองปราบปราม กล่าวโทษในคดีอาญา ในปี 2558 กรมสอบสวนคดีพิเศษ (Department of Investigation : DSI) กลับไปตรวจสอบแฟ้มคดียกยอกทรัพย์สิน สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนคลองจั่น ปี 2556 ได้เข้าจับกุมยึดอายัดทรัพย์สินเครือข่ายของ ศุภชัย ศรีศุภอักษร อดีตประธานสหกรณ์เครดิตฯ มีผู้เสียหายในคดีนี้ 5.6 หมื่นราย และเชื่อมโยงไปถึงกลุ่มการเมืองและวัดพระธรรมกาย (เอกชัย จันทอง, 2559 : ออนไลน์)

2) คดีเณรคำเมื่อปี 2556 หลวงปู่เณรคำ ฉัตติโกหรือพระวิรพล ฉัตติโก ขอรับบริจาคเงินหรือทรัพย์สินจากประชาชนเพื่อก่อสร้าง พระแก้วมรกต (จำลอง) โดยไม่ได้รับอนุญาต จากกรมศิลปากรในการจัดสร้าง รวมทั้งสถานที่พักสงฆ์วัดป่าขันติธรรม ก็ไม่ได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นวัดแต่อย่างใด (ไทยรัฐออนไลน์, 2561 : ออนไลน์) อีกทั้งยังร่วมกับบริษัท ขันติธรรมก้าวหน้า จำกัด ดำเนินการขอรับบริจาคเงินเพื่อสมทบทุนการก่อสร้างโรงพยาบาลร้อยเอ็ด โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงสาธารณสุข ได้ประกาศเชิญชวนให้คนทั่วไปร่วมบริจาคเงินหรือทรัพย์สินผ่านทางสื่อประชาสัมพันธ์ ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ที่ตนเองหรือผู้เกี่ยวข้องได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการทำบุญ เมื่อมีการบริจาคจากคนทั่วไป

แล้ว ได้เริ่มก่อสร้างหรือทำกิจกรรมเพียงบางส่วนเท่านั้นเพื่อให้ประชาชนเห็นว่าได้ดำเนินการจริง แต่ทว่าไม่ได้มีการก่อสร้างจนแล้วเสร็จ แต่กลับนำเงินที่ได้จากการรับบริจาคไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว เช่น ซื้อที่ดิน ก่อสร้างบ้าน ซื้อรถยนต์ราคาแพง และทรัพย์สินอื่นๆ

3) กรณีการทุจริตเงินวัด วันที่ 6 พฤษภาคม 2566 ที่ กองบังคับการปราบปราม (บก.ป.) แกลงผลการจับกุม พระราชวิริญาณโกศลหรือพระคม อภิวิโร และพวก ซ้อหายักยอกเงินวัดกว่า 180 ล้านบาท ซ้อหา “เป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานเบียดบังทรัพย์โดยทุจริต เป็นเจ้าพนักงานเบียดบังทรัพย์โดยทุจริต เป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและรับของโจร” ทางสำนักพระพุทธศาสนาฯ ได้รับร้องเรียนทางลับให้ตรวจสอบพฤติกรรมของอดีตพระทั้ง 2 รูป โดยพฤติกรรมแรกเกี่ยวกับการประพฤติผิดพระธรรมวินัย เสพเมถุน ส่วนพฤติกรรมที่ 2 เป็นเรื่องของการบริหารเงินไม่โปร่งใส นำเงินบริจาคไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ หรือ นำเงินวัดไปใช้ส่วนตัว ซึ่งหลังรับเรื่องจึงมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงจนพบว่าทั้งคู่อุบัติกรรมส่อไปในทางดังกล่าวจริง จึงแจ้งไปยังคณะปกครองก่อนท้ายที่สุดก็ยอมรับมีพฤติกรรมนั้นจริง (สยามรัฐ, 2566 : ออนไลน์)

นอกจากกรณีที่ยกตัวอย่างมา ยังมีกรณีทุจริตที่เกิดขึ้นอีกมากมายในอดีตจนถึงปัจจุบัน สร้างความเสียหายในเชิงเศรษฐกิจ และเกิดวิกฤตศรัทธาแก่เหล่าพุทธศาสนิกชนไทยอย่างใหญ่หลวงเพื่อไม่ให้เกิดกรณีเหล่านี้ซ้ำรอยเช่นนี้อีกต้องมีการทบทวนช่องโหว่ผู้รับบริจาคหรือวัดที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือของการทุจริตเงินวัด ทรัพย์สินของวัดและการใช้เงินทำบุญ รวมทั้งการรับบริจาคที่ผิดวัตถุประสงค์

“วัด” ถูกจัดให้เป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (Nonprofit Organization) ประเภทหนึ่งที่สำคัญในบริบทของประเทศไทยที่มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ดังนั้นจึงไม่เป็นเรื่องแปลกอะไรที่วัดทางพุทธศาสนาจะต้องแสวงหารายได้จากการพึ่งพาการระดมทุนจากแหล่งต่าง ๆ เป็นสำคัญจากการสำรวจองค์การเอกชนไม่แสวงผลกำไรโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2556) พบว่า “การบริจาคหรือการทำบุญทางศาสนา” จากภาคบุคคลหรือประชาชนทั่วไปมีมูลค่าสูงถึง 22.9 พันล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 53.4 ของการบริจาคภาคบุคคลทั้งหมด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะสำคัญของคนไทยที่มีความผูกพันของคนไทยกับศาสนาเป็นอย่างมาก จึงส่งผลทำให้ทรัพย์สินสุทธิที่วัดถือครองมีมูลค่าถึง 531.6 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 72.3 ของทรัพย์สินสุทธิทั้งหมดขององค์กรไม่แสวงหาผลกำไรในประเทศไทย จึงแสดงว่าวัดเป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและยังได้รับการสนับสนุนจากภาคประชาชนมากที่สุดในประเทศไทย

จุดอ่อนสำคัญ คือ ไทยมีวัดเป็นจำนวนมากกว่า 41,000 แห่ง กระจายอยู่ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ กอปรกับวัดมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินเป็นจำนวนมากทั้งเงินที่ได้รับอุดหนุนจากภาครัฐเฉลี่ยกว่าปีละ 3,000 ล้านบาท รวมทั้งเงินที่ได้จากการทำบุญ กลุ่มรับบริจาค กฐิน ผ้าป่า ฯลฯ หากแต่การบริหารจัดการการเงินภายในวัดอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของเจ้าอาวาสวัด ซึ่งต้องอาศัยความรู้ และประสบการณ์ในการจัดทำบัญชีการเงิน และเจ้าอาวาสอาจรู้เท่าไม่ถึงการณ์หาก ผู้ไม่ประสงค์ดีจะนำไปใช้เป็นช่องทางในการกระทำคามผิดทุจริตได้ (ธารทิพย์ ศรีสุวรรณเกศ, 2564 : ออนไลน์)

ในกรณีของวัด แม้ว่าภายใต้แนวทางปฏิบัติตาม กฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ.2511) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้วัดต้องมีการจัดทำบัญชีวัด โดยการจัดหาหน่วยงาน ภายนอกเข้ามาดำเนินการช่วยวัดในการจัดทำบัญชีวัด โดยต้องระบุรายละเอียดรายรับ-รายจ่ายให้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยลดภาระ แก่เจ้าอาวาส และเพื่อให้มีการจัดทำบัญชีวัดด้วยวิธีการที่ถูกต้อง ป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ (เอกภพ สิทธิวรรณธนะ, 2559 : ออนไลน์)

เมื่อหน่วยงานภายนอกจัดทำบัญชีแล้ว ให้หน่วยงานดังกล่าวจัดทำรายงานด้านการเงินเพื่อ 1) ปิดประกาศในพื้นที่บริเวณวัดที่พุทธศาสนิกชนในชุมชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ 2) นำส่งให้สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดในทุก 6 เดือน และรายงานดังกล่าวควรต้องมีการเผยแพร่บนเว็บไซต์ของสำนักงาน พุทธศาสนาด้วย (ธารทิพย์ ศรีสุวรรณเกศ, 2564 : ออนไลน์)

นอกจากนี้แล้ว การให้เงินสนับสนุนแก่วัดที่เสนอโครงการเพื่อขอรับเงินอุดหนุนจากรัฐ สำนักงาน พศ. ควรประเมินผลการดำเนินงานของวัดในโครงการที่ผ่านมา รวมทั้งตรวจสอบเอกสารการเงิน การเบิกจ่าย และการใช้จ่ายเงินในโครงการดังกล่าวว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อให้กิจกรรมของวัดดำเนินต่อไปได้ด้วยความปลอดภัยและด้วยความเชื่อถือศรัทธาของพุทธศาสนิกชนต่อไป แต่วัดบางส่วนไม่ได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบและบางวัดยังไม่เคยทำบัญชีวัดด้วย (ณดา จันทร์สม, 2557 : 107)

อภิปรายผล

เมื่อพิจารณาถึงความเชื่อของพุทธศาสนิกชนในการบริจาคทานในปัจจุบัน ซึ่งได้มีการทุ่มเทบริจาคทาน ทรัพย์สินมีค่า แก้วแหวนเงินทอง ที่ดิน โดยเฉพาะมีการบริจาคให้กับวัด องค์กรการกุศล ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ทานสูตร อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต

ข้อ 49 จะเห็นว่า พุทธศาสนิกชนไทยส่วนใหญ่ เชื่อในข้อที่ 1 ดังนี้ บุคคลบางคน ให้ทานด้วยความหวังว่า เมื่อตายไปแล้ว จักได้เสวยผลของทานนี้ เมื่อตายไป ได้เกิดใน เทวโลก ชั้นจาตุมหาราชิกา สันกรรม สันฤทธิ์ สันยศ หมดความเป็นใหญ่ในเทวโลกแล้วก็กลับมาสู่ความเป็นอย่างนี้คือกลับมาเกิดในโลกนี้อีก และยังคงเชื่อว่าเมื่อยังไม่ตายผลของทานจักได้มีลาภยศทรัพย์สินเงินทอง (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 23 ข้อ 49 : 90 - 92) ทั้งยังเชื่อว่ายิ่งบริจาคมากเท่าใดยิ่งได้มากเท่านั้นยิ่งทำให้พวกเขามั่นใจในบุญที่ทำ และเป็นแรงจูงใจให้พวกเขาอยากที่จะบริจาคทรัพย์มากยิ่งขึ้นเพราะพวกเขาเชื่อว่าบุญที่พวกเขาจะได้รับจะมีค่าอย่างเพิ่มทวีคูณเหมือนการลงทุนหนึ่งเท่าแต่ได้รับผลตอบแทนแสนล้านเท่าอย่างที่เราเรียกกันในหมู่ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดแห่งหนึ่งนั้นว่า “บุญหลายฟ้าครอบ” (ธนดล ภูชนะศิริ, 2552 : 152)

การบริจาทาน เมื่อพิจารณาถึงผลที่ได้รับจากการบริจาค ที่ผู้บริจาค จะได้รับเมื่อมองในมุมความสอดคล้องกับ คำสอนของพระพุทธเจ้า จะเห็นว่าความเชื่อนั้น ๆ เป็นความเชื่อที่บิดเบือนมีประเด็นการอภิปรายผลดังนี้

1. เมื่อเกิดการบิดเบือนคำสอนของพระพุทธเจ้าว่าบริจาคแล้ว บุญที่พวกเขาจะได้รับจะมีค่าอย่างเพิ่มทวีคูณเหมือนการลงทุนหนึ่งเท่า แต่ได้รับผลตอบแทนแสนล้านเท่า จึงทู่เมทรัพย์สินเพื่อบริจาคบางรายถึงกับหมดตัว บางรายบริจาคเกินตัวจนมีหนี้สินล้นพ้นตัว บางรายยกยอก้อฉลเพื่อบริจาคมาก ๆ ฯลฯ ความเชื่อผิด ๆ ที่เกิดขึ้นนี้ เป็นตัวล่อให้มีการบริจาค รายได้ของผู้รับบริจาคก็เพิ่มพูนมหาศาล หากผู้รับบริจาคบริหารเงินไม่โปร่งใส นำเงินบริจาคไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ หรือ นำเงินวัดไปใช้ส่วนตัว ผลที่ตามมาเป็นผลเชิงลบที่เกิดขึ้นในวงการพระพุทธศาสนา จึงเกิดกรณีต่างๆดังที่กล่าวมา

2. จึงทำให้เกิดคำถามที่ว่า “ศรัทธาวิฤติ หรือวิฤติศรัทธา” เกิดขึ้น และทำให้พบคำตอบที่ชัดเจนว่า สถานการณ์พระพุทธศาสนาในยุคปัจจุบัน พุทธบริษัททั้ง 4 ที่พระพุทธเจ้าได้ฝากพระธรรมวินัยเอาไว้ให้เป็นความหวังต่อการประพตติของชาวโลกเพื่อให้สามารถดำรงตนอย่างมีความสุข และช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันตินั้น ได้ประพตติตนพลัดหลงไปจากแนวทางของศรัทธาที่พระพุทธเจ้าได้วางเป็นกรอบเอาไว้ ทั้งที่จุดเด่นของศรัทธาเป็นเครื่องมือที่จะพามนุษย์ข้ามโอชะ คือ ปัญหาและอุปสรรคเพื่อเข้าถึงความงาม ความจริง ความดี และความสุข แต่พุทธบริษัททั้งพระภิกษุ และอุบาสกอุบาสิกา บางกลุ่มไม่ได้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับทำที่ดังกล่าวเช่น สอดคล้องกับ แนวคิดใน บทความของ พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส เรื่อง สถานการณ์พุทธบริษัทในสังคมไทยเรื่องศรัทธาวิปริต

ความว่า อุบาสกอุบาสิกาบางคนมุ่งเน้นศรัทธาแต่ขาดปัญญาจนไปนำสู่การสนับสนุน และส่งเสริมปัจจัย ๔ แก่พระภิกษุบางรูปเกินเลยความจำเป็นต่อการครองตนเพื่อศึกษาธรรม พระภิกษุบางรูปปฏิบัติตนไม่สอดคล้องกับพระธรรมวินัย และตีความพระธรรมวินัยให้สอดคล้องกับวิถีปฏิบัติของตน หรือกลุ่มตน อีกทั้งบิดเบือนพระธรรมวินัยไปสร้างความชอบธรรมให้แก่อกุศลกรรมและแนวทางการปฏิบัติของตนเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์เฉพาะตนหรือกลุ่มตน เมื่อความจริงบางอย่างปรากฏชัด จึงทำให้พุทธศาสนิกชนเกิดความเสื่อมศรัทธาในพระภิกษุบางรูป และขยายผลไปสู่องค์กรสงฆ์ และพระพุทธรูปในภาพรวม (พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2556 : ออนไลน์)

ในการป้องกันแก้ไขการเกิดการบริจาคนั้นที่มากเกินไป และการรับบริจาคนั้นที่ผิดเพี้ยนหลงไหลไปกับโลกหลงในกิเลสของผู้รับบริจาคนั้น ผู้บริจาคนั้น และผู้รับบริจาคนั้นควรพิจารณานำคำสอนของพระพุทธองค์เรื่องอิทธิบาท 4 (พระไตรปิฎกฉบับหลวง เล่มที่ 19: 277 ข้อที่ 1137) มาใช้ในการบริจาคนั้นและรับบริจาคนั้น คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมายอิทธิบาท 4 ประการ คือ

1. ฉันทะ (ความพอใจ) คือ ความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป มีความรัก พอใจในสิ่งที่มีอยู่ ไม่เพื่อฝัน ไม่อยากได้ ในสิ่งที่เกินตัว ไม่เกิดความโลภ ความอยากได้อะไรก็มี

2. วิริยะ (ความเพียร) คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง มีความพากเพียรและความขยันอย่างต่อเนื่อง หากตั้งใจทำงานด้วยความขยัน พากเพียร ก็จะช่วยเสริมให้งานที่ทำอยู่นั้นประสบความสำเร็จ ตั้งใจทำงานที่ตนทำอยู่ให้ประสบความสำเร็จ ไม่ต้องหวัง ในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นในอนาคต ขยันทำ ณ วันนี้ โดยไม่ต้องพึ่งพา บุญกุศลใด ๆ ก็เกิดทรัพย์สินโดยตัวเอง

3. จิตตะ (ความคิด) คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกใฝ่ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลือนลอยไป มุ่งมั่น และรับผิดชอบสิ่งนั้นๆ โดยเฉพาะการใส่ใจและรับผิดชอบในงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย ไม่ต้องเพื่อฝัน ไม่ต้องมุ่งหวังถึงสิ่งที่ยังไม่เกิด ไม่โลภ ไม่มีความคิด เพื่อฝันว่าทำบุญมากแล้วจะมีเงินทอง มากมาย

4. วิมังสา (ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง) คือ หมั่นใช้ปัญญา พิจารณาไตร่ตรองใคร่ครวญ ตรวจสอบหาเหตุผล และตรวจสอบข้อที่ยังหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงในสิ่งที่ทำ สิ่งที่ได้ และรับมา พอดี พอเพียง ไม่เป็นความหลงไหลในโลก หลง ลากยศ สรรเสริญ (พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2556 : ออนไลน์)

คำสอนของพระพุทธเจ้า คืออิทธิบาท 4 นี้ ใช้ได้กับพุทธบริษัทสี่ ฆราวาส รวมทั้งพระสงฆ์ เพื่อไม่ให้มีการหลงใหล ในลาภยศสรรเสริญ ซึ่งจะทำให้เกิดการบิดเบือนในการบริจาคนและการรับบริจาคน

องค์ความรู้ที่ได้รับ

คนไทยรู้จักศาสนาพุทธก่อนที่จะมีการก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย วิถีชีวิตของคนไทยผูกพันกับวัดมาก และสิ่งเหล่านี้ก็ถูกส่งต่อกันมา การบริจาคนเป็นการเสียสละเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นต้องการให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ และมีความสุข การบริจาคนจึงเป็นหลักธรรมที่สำคัญของพระพุทธศาสนา การทำบุญ ทำทานเป็นการแบ่งปัน ชำระจิตใจ ไม่ยึดติดอยู่กับวัตถุ เป็นส่วนหนึ่งที่เป็นหนทางสู่การละเลิก ดับกิเลส เป็นส่วนที่พ้องกับจุดหมายการ ดับทุกข์ของศาสนาพุทธ แม้จะมีการกล่าวถึงการทำบุญ และอานิสงส์ของการทำบุญ ในคำสอนของพระพุทธเจ้าแต่ความอยากได้บุญอยากมีบุญเป็นธรรมชาติของมนุษย์จากความเชื่อที่ว่า การบริจาคนเป็นสิ่งที่ทำให้เราได้บุญ และการบริจาคนก็เป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายและสะดวกขอเพียงแค่มิเงินก็สามารถทำได้ซึ่งตอบโจทย์กับพฤติกรรมของคนไทยในปัจจุบันที่ต้องการความสะดวก

ทางด้านผู้รับบริจาคน บางสำนักหรือการให้ข่าวสารของผู้มีส่วนได้เสียกับการรับบริจาคนบางกลุ่มที่บิดเบือนไปเพื่อระดมเงินบริจาคนจำนวนมากๆ ส่งผลให้เกิดผลการปฏิบัติที่หลุดออกจากแนวทางของพระพุทธศาสนา จึงทำให้อุบาสกอุบาสิกบางกลุ่มมีศรัทธาวิปริตขาดปัญญาในการคิดไตร่ตรองถึงความเหมาะสมตามหลักการโยนิโสมนสิการในการบริจาคน และจมดิ่งอยู่กับศรัทธาที่มีดบอดถวายเป็นปัจจัย 4 ที่ก่อให้เกิดความฟุ้งเฟ้อ และฟุ่มเฟือย โดยไม่ได้ตระหนักรู้ถึงความจำเป็นต่อการศึกษารธรรม ปฏิบัติธรรม เผยแผ่ธรรม และปกป้องรักษารธรรม

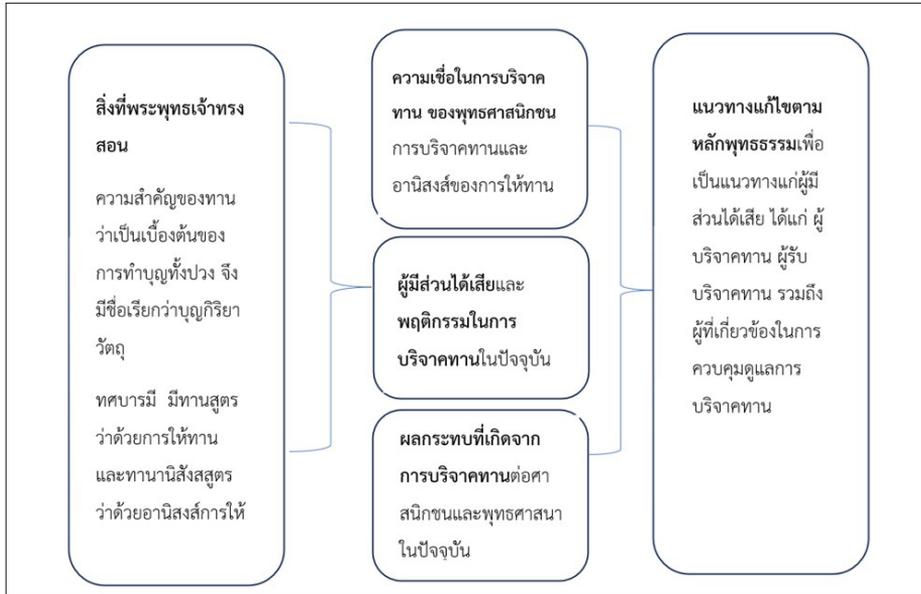
ผลกระทบที่เกิดจากการบริจาคนต่อศาสนิกชนและพุทธศาสนาในปัจจุบัน ข้อดีผู้บริจาคนได้อานิสงส์ที่ยิ่งใหญ่ จิตใจผ่องใสเป็นสุขคาดหวังในลาภยศสรรเสริญ ข้อเสียหากผู้รับบริจาคนบิดเบือนทรัพย์สินที่รับบริจาคน ทำให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อพุทธศาสนิกชน และเป็นผลเสียอย่างใหญ่หลวงต่อพระพุทธศาสนาส่งผลต่อการสืบทอดพระพุทธศาสนาแนวทางแก้ไขตามหลักพุทธธรรม ผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้บริจาคน ผู้รับบริจาคน รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในการควบคุมดูแลการบริจาคน

ผู้รับบริจาคน ควรมีวิจารณ์ญาณและการติดตามข่าวสาร และตรวจสอบจากทุก

สื่ออย่างสม่ำเสมอ ควรมีสติ ใช้ปัญญา พิจารณานำคำสอนของพระพุทธองค์ตั้งอิทธิบาท 4 มาพิจารณา เพื่อมิให้ตกอยู่ในวังวน ของความโลภ หลง ต่อไป เพื่อตัดหนทางที่จะนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันของผู้รับบริจาคน ผู้รับบริจาคน (อาจเป็นได้ทั้งพระสงฆ์ กรรมการวัด มูลนิธิ ต่างๆ หรือกลุ่มบุคคล) ควรปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆที่มี เช่นสถาบันที่มีส่วนดูแล เช่น การบริหารจัดการการเงินภายในวัด กฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511) การจัดทำบัญชีวัด หากแต่การจัดทำบัญชีดังกล่าวให้วัดเก็บรักษาไว้ที่วัด ไม่ได้มีเป้าหมายเปิดเผยสาธารณะเป็นหลัก (เอกภพ สิทธิวรรณธนะ, 2559 : ออนไลน์) พบว่าวัดบางส่วนไม่ได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบและบางวัดยังไม่เคยทำบัญชีวัดด้วย (ณดา จันทร์สม, 2557 : 107)

นอกเหนือจากการกำหนดกฎระเบียบ ระบบต่างทางการปฏิบัติ การตรวจสอบแล้ว ผู้มีส่วนได้เสียควรมีคุณธรรม จริยธรรมที่จะต้องตระหนักด้วยตนเองถึงความสำคัญของการปฏิบัติชอบต่าง ๆ เช่น การนำเอาหลักธรรมคำสอนมาปฏิบัติชอบอย่างเคร่งครัด เช่น อิทธิบาท 4 ผู้เขียนเห็นว่าควรมีปัจจัยภายนอกคือหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เข้ามาดูแลตรวจสอบและติดตามการบริจาคน การรับบริจาคน และการนำผลของการบริจาคนไปใช้ให้ถี่ถ้วนและเข้มงวดมากกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ เช่น องค์กรวัดหรือตัววัดเองหรือตัวผู้รับบริจาคนควรมีกฎระเบียบและความเข้มงวดในการตรวจสอบและรับบริจาคน ทั้งนี้เพื่อความโปร่งใสในกระบวนการ องค์กรของรัฐ เช่น สำนักงานพระพุทธศาสนา กรมศาสนา หรือ องค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรสร้างกฎเกณฑ์ใหม่และพิจารณาออกกฎเกณฑ์เพื่อควบคุมและดูแลกระบวนการบริจาคนและการรับบริจาคน องค์กรเอกชน บริษัท ห้างร้าน หน่วยงานเอกชนที่มีการบริจาคนควรมีวิจารณญาณในการบริจาคนและตรวจสอบ ติดตามผลการบริจาคนอย่างเป็นระบบ องค์กรวิชาการ องค์กรการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา นักวิชาการ เช่น มหาวิทยาลัยสงฆ์และนักวิชาการอิสระควรมีบทบาทที่สำคัญมากกว่านี้ สื่อแขนงต่างๆ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์และสื่อสาธารณะควรมีการติดตามและรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ และเป็นรูปธรรม

การมีหน่วยงานและองค์กรเหล่านี้เข้ามาดูแลตรวจสอบและติดตามการบริจาคน การรับบริจาคน และการนำผลของการบริจาคนไปใช้จะเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับพระพุทธศาสนาและชุมชนที่เกี่ยวข้อง และสามารถสร้างความโปร่งใสและเสริมสร้างความเข้มแข็งในกระบวนการให้ทาน เป็นการเสริมสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริจาคนและการนำสิ่งที่ได้รับบริจาคนไปใช้ให้ตรงวัตถุประสงค์อีกด้วย ผลการศึกษาสามารถแสดงได้ตาม

แผนภาพการเชื่อมโยงองค์ความรู้

สรุป

ตามหลักพุทธธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่มีมากกว่า 2,500 ปี พระพุทธองค์ได้ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการให้ทาน ที่สร้างบารมีและส่งผลดีแก่พุทธศาสนิกชน หากเชื่อตามพุทธธรรมที่พระพุทธองค์ทรงสอนว่า ให้ทานเป็นเครื่องปรุงแต่งจิต คือให้ทานนั้นเป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจหมดจดจากกิเลสด้วยอำนาจของสมณะและวิปัสสนา จนได้ฌาน และบรรลุเป็นพระอนาคามีบุคคลตายแล้วได้ไปเกิดในพรหมโลก เขาสิ้นกรรม สิ้นฤทธิ์ สิ้นยศหมดความเป็นใหญ่ในพรหมโลกแล้ว เป็นผู้ไม่ต้องกลับมาเกิดในโลกนี้อีก คือปรินิพพานในพรหมโลกนั่นเอง ทานชนิดนี้เป็นทานที่มีผลมาก และมีอานิสงส์มาก พุทธศาสนิกชนจึงควรพิจารณาบริจาทนตามสมควร ไม่เกินตัว พิจารณาความน่าเชื่อถือขององค์กรที่รับบริจาทน สร้างภูมิคุ้มกันตัวเองเพื่อไม่ให้หลงไปกับอานิสงส์จากการบริจาทน

บางครั้งที่ผู้รับทานจะนำเอาการบริหารเงินบริจาทนไม่โปร่งใส นำเงินบริจาทนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ หรือ นำเงินวัดไปใช้ส่วนตัว เกิดการทุจริตฉ้อฉลมาจากกรให้ทานนั้น และนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือกับผู้อื่น ซึ่งสามารถเกิดวิกฤตศรัทธาแก่พระพุทธศาสนาได้ พุทธบริษัทจะเกิดการเสื่อมศรัทธาจึงต้องระมัดระวังว่า วิกฤตศรัทธานี้อาจทำให้พระพุทธศาสนาเสื่อมลงและทำให้พุทธบริษัททั้งสี่สลายไปในที่สุด ทั้งผู้บริจาทนและผู้รับ

บริจาคจึงควรนำคำสอนของพระพุทธองค์คือ อิทธิบาท 4 มาพิจารณาใช้ อีกทั้งควรมีองค์กรต่าง ๆ มาร่วมกันป้องกันแก้ไข

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา. (2530). **พระไตรปิฎกฉบับหลวง เล่มที่ 19**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- ณดา จันทร์สม. (2557). **รายงานฉบับสมบูรณ์ การบริหารเงินของวัดในประเทศไทย**. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 107.
- ชนดล ภูชนะศิริ. (2552). **ความประทับใจ ความศรัทธา และการบริจาค**. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา, 3 (2), 152.
- ไทยรัฐออนไลน์ (17 ตุลาคม 2561). **ย้อนรอย ‘อดีตเงรคำ’ จากพระสงฆ์ครองเงิน 200 ล้าน สู้กับโทษคดีฉ้อโกง!** สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.thairath.co.th/news/society/1351342>
- ธารทิพย์ ศรีสุวรรณเกษตร. (31 มีนาคม 2564). **ย้อนรอยคดี ‘โกงผ่านวัด’ ปิดช่องโหว่ทุจริต**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566, จาก [www.tdri.or.th](http://tdri.or.th): <http://tdri.or.th>anti-corruption-temple-frauds>
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (3 พฤศจิกายน 2561). **ให้ทานอย่างไร-จึงจะได้ทำบุญอย่างสมบูรณ์**. กรุงเทพมหานคร: ไตรลักษณ์บุค. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566, จาก www.trilakbook.com
- ประสงค์ ราชณสุข. (2559). **ประเพณีการเทศน์มหาชาติ**. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน, 1 (2), 137.
- ปราณีต ก้องสมุทร. (21 เมษายน 2545). **ทานที่มีผลมากมีอานิสงส์มาก**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://8400.org/tipitaka/book/bookpn01.html>, 145-147.
- พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส. (25 พฤศจิกายน 2556). **สถานการณ์พุทธบริษัทในสังคมไทย : ศรัทธาวิปริต หรือวิกฤตศรัทธา**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.mcu.ac.th/article/detail/460>

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิญญู กิณะเสน และบุญชนา วิวิธชร. (2559). **วิเคราะห์หลักการปกครองในวรรณกรรม ไตรภูมิพระร่วง**. วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์, 2 (1), 65.
- สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2534). **ทศบารมีในพุทธเถรวัท**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 134 - 137.
- สยามรัฐ. (6 พฤษภาคม 2566). **รวบอดีตพระอาจารย์ชื่อดัง ยักยอกเงินวัด มูลค่ากว่า 180 ล้านบาท**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://siamrath.co.th/n/444618>
- เอกชัย จันทอง. (25 พฤศจิกายน 2559). **รายงานพิเศษ กรณีวัดพระธรรมกาย**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566, จาก www.posttoday.com/analysis/report/415416, 3.
- เอกภพ สิทธิวรรณธนะ. (29 สิงหาคม 2559). **แกะรอย ตู้บริจาคเงินวัด จากศรัทธาสู่ผลประโยชน์ที่ไม่ต้องตรวจสอบ?** สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.tcijthai.com/news/2016/29/scoop/6380>